



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Jihlava

Inspekční zpráva

Dětský domov, Náměšť nad Oslavou, Krátká 284

Krátká 284, 675 71 Náměšť nad Oslavou

Identifikátor: 600 030 792

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Třebíč, Otmarova 3, 674 01 Třebíč

Termín konání komplexní inspekce: 22. - 24. listopad 1999

Čj.	122 514/99-05062
Signatura	kk4pt202

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Výchovně-vzdělávací program

Základním principem výchovně-vzdělávacího programu dětského domova je zajištění kvalitní náhradní rodinné výchovy vedoucí k všestrannému rozvoji svěřenců a jejich připravenosti na samostatný život po dosažení zletilosti. Součástí výchovně-vzdělávacího programu je vhodný výběr studijního nebo učebního oboru korespondující s nadáním a zájmy každého svěřence.

Typ dětského domova (internátní nebo rodinný) není ve zřizovací dokumentaci specifikován. Celková kapacita je 15 svěřenců, což je jedna výchovná skupina. Jde tedy spíše o internátní typ zařízení. Svěřenci jsou do domova umísťováni prostřednictvím územně příslušných diagnostických ústavů na základě nařízené ústavní výchovy nebo po vydání předběžného opatření. V době konání inspekce nebyli v domově svěřenci mladší deseti let. Pro přijímání větších sourozeneckých skupin nedisponuje dětský domov dostatečným počtem volných míst. Umísťování jsou převážně jednotlivci.

Malý počet svěřenců umožňuje vnášet do výchovy řadu prvků charakteristických pro rodinné buňky. Sourozenecké vztahy jsou respektovány. Komorní prostředí dětského domova poskytuje svěřencům pocit bezpečí, vztahy mezi nimi a všemi pracovníky zařízení jsou pozitivní a neformální.

Během adaptační fáze seznamují pedagogové nového svěřence s vnitřním řádem. Je mu věnována zvýšená pozornost s vyšší mírou tolerance k případným přestupkům. Při orientaci v novém prostředí pomáhají nově příchozímu ostatní svěřenci, kteří jej postupně vtahují do běžného života v domově.

Výchova k zodpovědnosti a k reálnému pohledu na vlastní schopnosti prolíná všemi činnostmi v rámci běžného dne. Svěřenci jsou vedeni k pocitu sounáležitosti s domovem a vnímání potřeb svého okolí. Učí se udržovat pořádek ve svých věcech a starat se o ně. Mají možnost sami prát své ošacení, učí se žehlit a opravovat oděvy. Pomáhají při výdeji stravy, připravují si sami některá jídla, uklízejí. Jejich individuální schopnosti jsou podchycovány a podporovány. Účastní se zájmových aktivit v obci a ve školách, které navštěvují. V rámci domova mají možnost ukázat svoji zručnost při práci v malé dílně, šijí, vytvářejí ozdoby a vazby ze suchých rostlin. Výtvarné nadání mohou (pod vedením ředitele) rozvíjet malbou obrazů a dalšími výtvarnými technikami. Výtvarné práce svěřenců jsou hlavním prvkem estetické úpravy v domově.

Hodnotící kritéria jsou stanovena, mají motivační charakter a svěřenci je znají. V praxi je hodnotící systém naplňován při společném sezení jednou měsíčně, každá vychovatelka hodnotí jednotlivce i výchovnou skupinu ze svého pohledu, odlišné názory jsou diskutovány a sjednocovány. Hodnocení je podkladem pro vyplácení kapesného. Večerní rekapitulaci uplynulého dne vychovatelé nedělají.

Odrážem výchovně-vzdělávacího programu je roční plán práce a týdenní plány činnosti. Individuální výchovně-vzdělávací plány nejsou vedeny. Svěřenci s vývojovými poruchami učení jsou podchyceni a vyšetřeni pedagogicko-psychologickou poradnou. Míra zohlednění jejich potíží závisí na tom, kterou školu navštěvují a jací pedagogové je vyučují. Při přípravě na vyučování se vychovatelé snaží svěřencům pomáhat dle jejich individuálních potřeb, s odlišnostmi vyplývajícími z jejich poruch učení však nedovedou pracovat.

Zásady pro osobní volno, dovolenky a vycházky svěřenců jsou upraveny ve vnitřním řádu. Svěřenci mají možnost účastnit se akcí pořádaných obcí včetně diskoték. Vstup do dětského

domova je upraven návštěvním řádem. Svěřenci si mohou se souhlasem vychovatele přivést spolužáky nebo kamarády. Vzájemný vztah mezi veřejností v obci a svěřenci domova je otevřený a nekonfliktní.

Výchovně-vzdělávací program dětského domova je na velmi dobré úrovni.

Tabulka č. 1 - údaje o počtech svěřenců

Kapacita zařízení	15
Evidenční stav	14
Počet výchovných skupin	1
Počet svěřenců fyzicky přítomných na zařízení	14
Počet svěřenců na útěku	0
Počet svěřenců podmíněčně propuštěných	0
Počet svěřenců s nařízenou ústavní výchovou	13
Počet svěřenců umístěných na předběžné opatření	1

Tabulka č. 2 - údaje o složení výchovných skupin

Výchovná skupina	Počet svěřenců	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Žáci SOU	Žáci SOŠ	Dívky	Sourozenci
1.	14	0	8	2	4	0	7	1x2, 1x3
Celkem	14	0	8	2	4	0	7	2x

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost

Všichni pedagogičtí pracovníci mají odbornou a pedagogickou způsobilost k výkonu své funkce. Žádný z nich neabsolvoval psychoterapeutický či psychologický výcvik. Pomocné vychovatelky přebírají službu od denních vychovatelek po ukončení večerního zaměstnání. Jejich služba končí po odchodu svěřenců do škol. Provozní pracovníci jsou se svěřenci v denním kontaktu. Kromě ředitele pracují v dětském domově pouze ženy.

Zastupováním ředitele v době jeho nepřítomnosti je pověřena jedna z vychovatelek.

Tabulka č. 3 - údaje o pracovnících dětského domova

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Zástupce ředitele	0	0
Vychovatelé	3	3
Pomocní vychovatelé	2	2
Ostatní zaměstnanci	3	3
Celkem	9	8

Dětský domov sídlí ve vilce se zahradou. Vnitřní prostorové uspořádání odpovídá charakteru většího rodinného domu. Veškeré prostory jsou beze zbytku využity včetně sklepních místností. Svěřenci jsou ubytováni převážně po třech, prostorné ložnice příliš nenapomáhají

k vytváření pocitu intimity. Jsou vybaveny starším nábytkem, některé kusy je nutno co nejdříve vyměnit za nové. V malých mansardních ložnicích bydlí dvě dospívající dívky spolu a jedna samostatně. Svěřenci přizpůsobují výzdobu pokojů svým zálibám. Kromě ložnic mají k dispozici obývací pokoj, malou dílnu, hernu vybavenou pingpongovým stolem a posilovacími stroji. Počet sociálních zařízení je vzhledem k počtu svěřenců dostatečný. Nevýhodou je příliš nízké umístění umyvadel v koupelně. Vybavení audiovizuální technikou je dobré, svěřenci využívají i počítač.

Dětský domov má velmi dobře vybavenou vlastní kuchyni a vkusnou jídelnu. Všichni svěřenci, kromě dívky ubytované na internátě zvláštní školy, se zde stravují. Jídelníček je v souladu se zásadami zdravé výživy, strava je chutná. Pitný režim je celodenně zajištěn, a to i při pobytu svěřenců ve školách. Celé zařízení působí estetickým dojmem a je zde udržován pořádek a čistota.

Zahrada je využívána v závislosti na ročním období pro pracovní výchovu i sportovní vyžití. Dětský domov vlastní jízdní kola určená svěřencům a osobní automobil.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost jsou na velmi dobré úrovni.

Organizace, formy a metody výchovně-vzdělávací činnosti

Organizační strukturu zařízení stanovuje organizační řád. Z něj vychází vnitřní řád upravující pravidla života v dětském domově. Obsahuje práva a povinnosti svěřenců, jasně vymezuje hodnotící kritéria pro vyplácení kapesného a přiznání výhod nebo darů. Části vnitřního řádu určené přímo svěřencům jsou zpracovány zvlášť, ti se s nimi mohou kdykoliv seznamovat v místnosti vychovatelek. Pro některé svěřence jsou formulace textu příliš složité, řídí se spíše ústními pokyny vychovatelek.

Součástí vnitřního řádu je denní režim odlišný pro všední a volné dny. Je přizpůsoben potřebám svěřenců ve vztahu k jejich školnímu vzdělávání a odpovídá psychohygienickým zásadám.

Pedagogičtí pracovníci učí svěřence sociálním dovednostem a samostatnosti nenásilně v průběhu denních činností. Základem pro jejich výchovnou práci je dobrá znalost anamnézy a individuálních zvláštností každého dítěte. Využívají vlastní počítačový program s informacemi o svěřencích, v počítači je uložena i celá kmenná kniha (evidence všech svěřenců, kteří žili v dětském domově během jeho existence).

Ředitel domova je v kontaktu s vedením škol, které svěřenci navštěvují, vychovatelé chodí na třídní schůzky, o jednání s učiteli pořizují zápisy. Avizované problémy v chování a prospěchu průběžně řeší. Dobré výsledky ve škole jsou v rámci výchovné práce motivačně využívány a oceňovány při hodnocení svěřenců.

Pracovníci domova jsou vnímaví k individuálním potřebám a zájmům svěřenců. Podporují jejich spontánní zájmy, taktně je korigují a povzbuzují. Svěřenci navštěvují zájmové kroužky ve školách, sportovní oddíl v obci, mají možnost rozvíjet svoje nadání v základní umělecké škole.

Interakce a komunikace

Vnitřní klima domova je přátelské a nekonfliktní. Vzájemné vztahy mezi svěřenci a pracovníky domova jsou pozitivní, svěřenci mají ke svým „tetám a strýci“ důvěru, svěřují se jim se svými pocity a zážitky. Pedagogové při každodenním kontaktu usilují o správnou hodnotovou orientaci svěřenců. Osobnost svěřenců je respektována, mají možnost podílet se svými názory na řešení problémů a přípravě týdenních činností. Protože jediným mužem v zařízení je ředitel, chybí větší možnost identifikace s mužskými vzory chování. V režimu dne není vytvořen dostatečný prostor pro společná posezení podporující procvičování komunikačních dovedností,

obhajování názorů a postojů a sebehodnocení.

Interakce a komunikace mezi svěřenci a pracovníky domova i svěřenci navzájem je na velmi dobré úrovni.

Další aktivity významně ovlivňující výchovně-vzdělávací činnost

Vedení domova nabízí široké spektrum aktivit pro volný čas svěřenců, zaměřených především na kulturní, sportovní a rekreační činnost. Organizace těchto aktivit je zajištěna v úzké spolupráci zejména s domem dětí a mládeže, tělovýchovnou jednotou, základní školou, sponzory a nadacemi. Svěřenci se účastní setkání dětských domovů, sportovních soutěží, výstav a koncertů. Úspěchy dětí v zájmové činnosti jsou oceňovány a zároveň motivačně využity pro další výchovnou práci.

Školské zařízení umožňuje odbornou praxi studentům sociálních škol.

Dětský domov spolupracuje při umisťování dětí a v případě rediagnostiky převážně s Dětským diagnostickým ústavem v Brně. V oblasti metodické pomoci není spolupráce na požadované úrovni. Spolupráce se sociálními kurátory, policií a dalšími orgány činnými v trestním řízení je velmi dobrá. Školský úřad v Třebíči projevuje o dětský domov zájem zejména v oblasti materiálně-technického zabezpečení.

Snaha o spolupráci s rodiči je ze strany domova zdokumentována, odezvu však má jen u těch, kteří mají o své děti zájem.

Česká školní inspekce hodnotí další aktivity ovlivňující výchovně-vzdělávací činnost dětského domova jako velmi dobré.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Dokončení přípravy na povolání je jednou z priorit výchovně-vzdělávací práce. Svěřencům jsou doporučovány takové vzdělávací obory, které jsou v souladu s jejich vlastním zájmem a schopnostmi. Problémem zůstává bydlení svěřenců odcházejících do samostatného života, kteří se nemohou nebo nechtějí vrátit k původní rodině. Ředitel domova podal žádost o sociální bydlení obecnímu úřadu, zatím nebyla ze strany obce nalezena vhodná alternativa. V Třebíči je využívána nabídka bytu v Domě sociálních služeb.

Negativní jevy se mezi svěřenci prakticky nevyskytují, kouření je v objektu domova zakázáno, kouření mimo domov je posuzováno negativně. Svěřenci jsou vedeni k aktivnímu nekuřáctví. Útěky z dětského domova jsou zcela ojedinělé, poslední byl zaznamenán v březnu letošního roku.

Pracovníci domova sledují, jak si jejich bývalí svěřenci vedou v samostatném životě zejména u těch z nich, kteří zůstali v obci nebo okolí. O některých svěřencích ze vzdálenějších míst, zejména pokud se vrátili k původní rodině, mají omezené informace.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti jsou na dobré úrovni.

Hodnocení kvality výchovně-vzdělávací činnosti

Výchovně-vzdělávací činnost vykonávají pedagogově kvalitně, chybí však větší míra individualizace při přípravě na vyučování. Stanovené výchovné cíle jsou v souladu s principy rodinné výchovy, o kterou pracovníci usilují bez ohledu na vyšší počet svěřenců. Komorní prostředí dětského domova podporuje jejich snahu o výchovu pro reálný život. Svěřenci se v tomto prostředí cítí bezpečně, mají pocit sounáležitosti s domovem. Česká školní inspekce hodnotí celkově výchovně-vzdělávací činnost jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry domova jsou stanoveny na základě analýzy podmínek dětského domova a prostředí, ve kterém se školské zařízení nachází. Předložená koncepce podrobně rozpracovává oblast materiálně-technického zajištění. Oblast zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti byla ústně deklarována ředitelem školského zařízení. Splnění priorit obou oblastí je reálné.

Ucelený systém plánování v oblasti výchovně-vzdělávací činnosti je zabezpečen stanovením základních cílů, uváděných v ročním plánu práce. Ředitel domova dokladoval rozpracování jednotlivých úkolů, podíl a zodpovědnost pedagogických pracovníků za jejich splnění, včetně stanovení časových termínů. Plnění úkolů je pravidelně vyhodnocováno.

Zavedené týdenní plány výchovně-vzdělávací činnosti a současný způsob jejich individualizace s absencí rozpracování postupů u dětí se specifickými vývojovými poruchami učení podporují plnění priorit a hodnotových orientací se zřetelem na potřeby svěřenců v menší míře. Přes výše uvedené mohou svěřenci rozvíjet své individuální schopnosti na základě nabídky pozitivně ovlivňované personálem dětského domova.

Česká školní inspekce hodnotí na základě předložených podkladů a řízených rozhovorů s ředitelem dětského domova úroveň plánování jako velmi dobrou.

Organizování

Vybudovaná organizační struktura umožňuje účinné řízení dětského domova s jasně vymezenými kompetencemi a příslušnými pravomocemi. Ředitel dětského domova nemá zřízeno metodické sdružení zaměřené na zvyšování metodické a odborné úrovně výchovy a vzdělávání, jako poradního orgánu využívá soustavný každodenní kontakt se všemi pracovníky domova. Využívá nejen jejich podněty a připomínky, ale i podněty orgánů státní správy a samosprávy.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti i vedení dokumentace školského zařízení odpovídá závazným právním předpisům.

Kvalitní vnitřní informační systém optimálně zabezpečuje rychlý přenos informací včetně zpětné vazby umožňující přijetí příslušných opatření.

Vychovatelé se seznamují s osobní a rodinnou anamnézou každého svěřence před nebo při jeho příchodu do zařízení. Vzájemná provázanost výchovného systému a zejména individualizace výchovných přístupů vede vychovatele k využívání informací o dítěti při hledání prostředků vedoucích k plnění stanovených výchovných cílů. Stabilita výchovných skupin, denních i nočních vychovatelů umožňuje s informacemi soustavně pracovat. Osobní spisy svěřenců jsou zabezpečeny před zneužitím.

Organizační uspořádání je vzhledem k velikosti školského zařízení stanoveno funkčně a umožňuje účinné řízení. Je na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Při důsledném demokratickém stylu vedení lidí jsou účelně používány nástroje operativního řízení. Jako celek je styl vedení lidí funkční, pružný a účinný.

Vedení dětského domova vytváří podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Využívá jejich schopností a dobrých nápadů. Další vzdělávání vychovatelek je podporováno

zejména prostřednictvím seminářů pořádaných Školským úřadem a Centrem pro další vzdělávání Třebíč.

Zavedený systém morálního a hmotného odměňování pracovníků je motivační. Kritéria pro hodnocení pracovníků jsou známa. Pravidelný systém hodnocení pracovníků není využíván, systém pravidelného hodnocení svěřenců je vytvořen.

Česká školní inspekce hodnotí vedení a motivování pracovníků jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrola výchovně vzdělávací činnosti dětského domova je prováděna na základě soustavného kontaktu s pracovníky domova a hospitacemi. V plánu hospitační činnosti jsou zařazena ústně deklarovaná kritéria výchovně-vzdělávací činnosti z oblasti koncepce dětského domova. Z hospitací jsou pořizovány záznamy, výsledky kontrolní činnosti jsou s pedagogickými pracovníky projednávány. Některé záznamy mají nižší vypovídací hodnotu bez opatření k nápravě zjištěných nedostatků.

Kontrola provozu školského zařízení a jeho hospodaření je v kompetenci ředitele a je prováděna ve spolupráci se školským úřadem.

Kontrolní systém školského zařízení je přizpůsoben písemně i ústně deklarované koncepci. Jeho zpětná vazba je funkční.

Česká školní inspekce hodnotí systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jako dobré.

Hodnocení kvality řízení

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že ředitel dětského domova zodpovědně, promyšleně a převážně i koncepčně plní úkoly a povinnosti, které vyplývají z jeho funkce. Kvalitním plánováním, funkčně stanovenou organizací, podněcující motivací, odborně profesním vedením pracovníků a účelně prováděnou kontrolou plánovaných úkolů je dosaženo velmi dobré kvality řízení školského zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- zřizovací listina ze dne 28. 1. 1994, čj. 28 146/94-28, dodatek č. 1 ke zřizovací listině ze dne 25. 11. 1994, čj. 30 400/94-61, dodatek č. 2 ke zřizovací listině ze dne 17. 8. 1995, čj. 19 926/95-61, dodatek ke zřizovací listině ze dne 11. 11. 1998, čj. 30 986/98-21
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 31 519/98-21 ze dne 19. 11. 1998
- statut
- dlouhodobý záměr a koncepce dětského domova
- roční plán práce pro rok 1999-2000
- organizační a vnitřní řád
- personální dokumentace
- zápisy pedagogických rad a porad
- hospitační záznamy
- výroční zprávy

- měsíční hlášení příchodů a odchodů svěřenců pro diagnostický ústav (bílá a žlutá karta)
- kmenná kniha
- osobní spisy svěřenců
- rozpis služeb vychovatelů
- kniha předávání služeb - denní záznamy
- týdenní plány
- hodnocení výchovné skupiny
- zápisy z jednání s pedagogy škol
- návštěvní řád
- kniha vzkazů
- kniha noční služby
- kniha útěků
- zdravotní kniha a zdravotní dokumentace
- evidence kapesného a osobních darů, evidence ošetřovného
- knihy návštěv
- jednací protokol
- hospodářská a účetní evidence
- kroniky a fotodokumentace

ZÁVĚR

Klady:

- výchova a vzdělávání svěřenců v souladu se stanoveným programem na základě participačních vztahů směrem k pedagogickým pracovnícům školského zařízení
- rodinný způsob výchovy v podmínkách výchovné skupiny
- stabilizovaná personální situace, plná odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků
- systematická spolupráce vedení dětského domova se školským úřadem
- zařazování demokratických principů řízení a budování otevřených vztahů ke všem sociálním partnerům v obci a okruhu působnosti

Zápory:

- malá míra individualizace a odborného přístupu při přípravě na vyučování

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu prostřednictvím Školského úřadu Třebíč jsou vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke stanovenému výchovně-vzdělávacímu programu využívány efektivně. Protože finanční situace dětského domova je v oblasti mezd i provozních prostředků poněkud napjatá, požádal ředitel Školský úřad Třebíč o dorovnání rozpočtu. Ošetřovné je stanoveno řádně a v souladu s platnými předpisy, dlužné částky jsou soustavně vymáhány.

Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti i řízení je celkově hodnocena Českou školní inspekcí jako velmi dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorky	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Konopková	Mgr. Ludmila Konopková, v. r.
Členka týmu	Mgr. Eva Bekeová	Mgr. Eva Bekeová, v. r.

V Brně dne 13. prosince 1999

Datum a podpis ředitele stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. 12. 1999

Razítko

Ředitel školského zařízení

Podpis

Igor Zahrádka

Igor Zahrádka, v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují činnost ústavu a průběh výchovně-vzdělávacího procesu
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Třebíč	2000-01-03	122 551/99
Zřizovatel MŠMT ČR	2000-01-03	122 550/99

Připomínky ředitele

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
—	—	Připomínky nepodány